

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Ivstitia Et Ivre Libri Decem, Reuerendi P. F. Dominici
Soto, Segobiensis, Ord. Præd. Theologi præclariss.**

Soto, Domingo de

Venetiis, 1608

1 An omnia præcepta moralia pertinea[n]t ad legem naturæ eadem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38878

QVÆSTIO III.

DE MORTALIBVS Præceptis.

S. Tho. 1. 2. quæst. 100.

ARTICVLVS I.

Verum omnia præcepta moralia pertineant ad legem naturæ

Hæc autem prima ac principæ loci moralia obtinent. De quibus quas adornamus quæstiones: nempe hæc, de omnib. in gñe, atq; altera singulim de singulis. De his ergo primū interrogatur, utri oīa pertineant ad legē naturæ. Et arguitur à parte negatiua. Primo, Eccl. 17. Præcepta moralia dicuntur disciplina: de illis. n. dñ. addidit illis disciplina: & legē vitæ hereditauit illos. Disciplina autem, cū per doctrinam acquiritur, contra legem naturæ diuiditur quæ: vt pote non addicitur, sed naturali instinctu percipitur, nō ergo omnia præcepta moralia sūt de lege naturæ. Secundo: Lex diuina perfectior est q̄ humana: Lex at̄ humana legi naturali multa accumulatur bonorū operū documēta, vnde fit, vt cum ius naturæ idem sit apud omnes: humana tamen morum instituta sint apud diuersos, diuersa: ergo multo fuit æquius vt diuina lex aliqua naturali insuper adderet. Tertio: Non solum naturalis rō, verum & fides ad morum institutum conducit. Vnde Pau. ad Galat. v. Fidem ait per dilectionem operari. fides autem sub natura lege non comprehenditur, quippe quæ super naturale rationē extollitur, ergo non omnia præcepta moralia legis diuinæ ad legem naturæ spectant. In contrarium est illud Apost. ad Rom. 2. Gentes quæ legē nō habent, naturaliter ea, quæ legis sunt, faciunt, vbi moralia præcepta designabat.

Quæstio præcens non tantum mouetur de præceptis Decalogi, verum vniuersim de cunctis quæ per se ad mores, pertinent. Ad quam duabus conclusionibus respondetur. Prior est, Vniuersa moralia præcepta nō solū quæ veteri testamento scripta sūt, immo si quæ sint alia, sunt de lege naturæ, Pro

monem, vbi de lege Euangelica dicitur nobis restat.

Ad primū arg. Ad primum igitur argumentum respondetur, tres esse hominum ordines quantum ad temporalium cupiditatem distinctos. Vnus enim est perfectorum, qui neutrum oculum ad huiusmodi fluxibilia bona communicijunt, sed illis prorsus abiectis Deo infixi sunt. In quo ordine non erat ille populus: licet quidam rarissimi hunc gradum pertingerent: quorum ait ad Hebr. Paul. dignum non fuisse mundum. Alius est extremus ordo peruersorum, qui finem suum in huiusmodi lubricis bonis statunt. Atque horum cupiditatem asserit Augu. esse charitatis venenum.

Paulus. hunc gradum pertingerent: quorum ait ad Hebr. Paul. dignum non fuisse mundum. Alius est extremus ordo peruersorum, qui finem suum in huiusmodi lubricis bonis statunt. Atque horum cupiditatem asserit Augu. esse charitatis venenum.

August. quibus ideo periculosa esset lex, quæ temporalia promitteret. Sed tertius est medius imperfectorum gradus: qui scilicet bona temporalia sic cupiunt, vt viam indicent ad æternorum fruitionem, quare istis salutare est per hæc temporalia ad amorem Dei pellicere. Nam vt est in Psalmo Confitebitur tibi cum benefeceris illi.

Ad secundum respondetur, quod præstantia diuinæ legis præ humana inde deprehenditur, quod humana proponit præmia ab hominibus conferenda. Deos autem, illa quæ ipse est collaturus. Ob idque optimo iudicio illa largitur iustis & subtrahit iniustis: nisi quandoque ratio contrarium poposcerit. Vnde si historias veteris instrumenti perlustras, semper ille populus quamdiu Deo legique parebat, temporalium prosperitate affluēbat. & contra dum ab eius gratia decidebat, tunc cæli atque hostium aduersitatem experiebatur. Quod si iustos aliquos, quos ait ab Hebr.

Paulus. Paulus angustiatos, & afflictos, mala fuisse perpeffos, cuiusmodi aduersis exercebat, hoc faciebat, vt eis ad maiorem coronam cederet, quamuis, & nonnullos qui exterius legem colentes internum cor in temporalibus sentiebat infixum, sequendum illud Eccl. 9. Populus hic labijs me honorat, cor autem eorum longè est à me, Si necbat quidem in accumulationem ipsorum condemnationem illis siui.

Argu-
Paulus
Paulus
Paulus
Prima conclusio

Probatio. Probatur conclusio, Præcepta moralia, sic definitum est, à ceremonialibus iudicialibusque distare quod per se, hoc est natura sua, quacunque seclusa positiva lege ad mores pertinent, nam ceremonialia atque iudicialia non per se, sed quia per arbitriam legem polita sunt, ad mores attinent. Probitas autem morum per ordinem ad rationem naturalem, quæ humanarum actionum proprium principium est, existimari debet: Sicut lapidis aut ligni rectitudo per hoc, quod non ita commiserantur, nempe ut illi mores dicantur, sintque probi, qui rationi concordant: reprobi autem, qui ab eadem discrepant, rationis autem iudicium, tam præctum, quam speculativum ex principijs ad cõclusiones procedit, hoc enim ipsum est ratiocinari. Fit ergo consequens, ut omnia præcepta moralia, siue principia sint siue conclusiones, sint de iure nature, ius enim nihil aliud est, quam regula. Secunda conclusio. Præcepta id genus moralia in triplici gradu sunt de iure nature, secundum tres diversos modos, quibus ab eisdem primis nature principijs descendunt. Quædam enim sunt conclusiones, quæ protinus nullo ferè negotio, sed qualicunque consideratione quisque per eadẽ uniuersalia principia approbat aut reprobat. Et hæc sunt in primo gradu. Sicuti. Honora patrem tuum & matrem tuam: Non occides, non furtum facies: & huiusmodi. Ex illo namque principio, Id facias alijs quod tibi fieri uis sub sumpta hæc, naturaliter quoque per se nota, quod uelles à filijs tuis honorari, sequitur quod & tu debes honorare parentes. Nisi maius ex illo id deducere, quod qui beneficium recipit, beneficium debet, summum quippe temporalium beneficiũ est, quod a parentibus recipimus. Rursum ex illo, Id ne facias alijs quod tibi fieri non uis, subsumendo statim quod nolles ab alio ladi uel in persona, uel in bonis colligitur. **Secundus** Non occides, Non furtum facies, Non adulterabis. Alia uerò sunt quæ non statim cuiusque ratio ex eiusdem principijs colligit, nisi subsidio adiuta sapientum, quorum est penitus res meditari. Veluti illud Lcui. 19. Coram cano capite consurge & honora personam senis. Hoc enim non est adeo notum, quam debitum honorandi parentes. Et illud Euangelij, Ne dicas fratri tuo, Racha: quod non tam manifestum

est, quam prohibitio non occidendi. Sed alia sunt, quæ licet sint rationi naturali consentanea: tamen non potest per seipsa ratio nisi diuinitus illustrata attingere. Cuius ordinis multa sunt quæ ad diuinũ cultum pertinent. Non facies sculptile: Non assumes nomẽ Dei tui in usum. Hæc enim & similia eadem ratio naturalis nisi diuino fulgore irradiata, non medullitus callet. Quo autem hæc plusculum lucis accipiant, arguitur contra, & primo, Præcepta moralia atque iudicialia, ut quæstione proxima dictum est, deriuantur quoque à iure nature: nam sunt etiam rationi congruentia; alias non haberent rationem legis, ut superiori libro monstrauimus, deberent ergo collocari in aliquo gradu iuris nature. Mox, præcepta. Decalogi, uel censentur principia uniuersalia iuris nature, uel cõclusiones. Primum dici non potest, quoniam, ut S. Thom. docet non sunt nisi conclusiones inde proximè pollulantes, si ergo sunt conclusiones, quomodo collocantur in primo gradu? Item illa, quæ supra naturam Deus nos docet, non sunt de lege nature, cur ergo illic cõstituimus tertium gradum? Ad primum ex superioribus colligitur responsio. Etenim etiã ceremonialia ac iudicialia à iure nature descendunt, non tamen per consequentiam, & illationem naturalem, sicut conclusiones ex principijs, sed per determinationem generis ad speciem, legislatoris arbitratu. Et adeo potius ponuntur in altero ordine à lege nature remoto, quam collocentur in eius recta linea. Ob idque hæc non permanserunt sub lege Euangelica, sicuti moralia, sed abolita sunt. De materia uero secundi argumẽti, variè a doctoribus opinatur. Nam in 3. sentent. distin. 37. Scotus & Scholasticorum nonnulli uniuersalia principia nature constituunt in primo gradu, conclusiones autem tam secunda tabulæ Decalogi quam alias in secundo. De istorum autem opinione infra articulo 8. pressius disputandum est. Interim tamen profectè animaduertenda est sententia S. Thom. ne quis fallatur, arbitratus Decalogum constituere inter uniuersalia principia, pro eo quod ipsum statuit in primo gradu. Enim uero prima per se nota principia non faciunt gradum, sed sunt radix & fons: gradus enim idẽ est, quod gressus, unde sicut in linea consanguinitatis stirps, & radix Soto, de iust. & lu. G non

Tertius.
Obijcit aduersus ipsam ueritatem.
Prima ratio.
Secunda ratio.
Tertia ratio.
Ad primam objectionem
Ad secundam.
Scotus.

SOTO
de iure
Legis
3.
Dist.
13.

Argu.
Secunda conclusio.
Triplex modus a quo moralia præcepta a naturali bus descendunt.
Primum
Argu.
Paul.
Paul.
Prima conclusio

non est gradus, sed fratres inde proximè cadescentes sunt in primo: sic in iure naturæ principia non sunt gradus, sed quæ inde consequentiâ descendunt. Et per elongationem ab eisdem principij cæteri gradus discernuntur. Itaque cum in De. alogo sint duæ tabulæ, septem posteriora, quæ sunt in secunda, collocantur in primo gradu: in secundo uero illa quæ sunt extra Decalogū.

Ad tertiam. Qualia sunt præcepta honorandi seniores, & alia quæ non pertinent ad iustitiam. Sed in tertio consistunt præcepta primæ tabulæ. Igitur non statuuntur in tertio ordine, propterea quòd non sint omnium dignissima, immo propterea indicantur à principijs naturæ elongatoria, quòd ob suâ sublimitatem ratio nostra illa non plenè inde elicit, nisi diuinitus adiuta. Sicuti & in illis secundi gradus sapientum indiget disciplina. Alter igitur dignoscitur inter hæc dignitatis ordo, alter uero cognitionis. Quid enim naturæ amicus consentiens, quid uere dignius quàm præcepta primæ tabulæ, quippe quæ ad cultum unius Dei spectant: Et tamen quia ab humana cognitione sunt remotiora, nullum inter Ethnicos scelus tã late percrebuit, quàm idololatriæ impietas. Nam circa alia præcepta secundæ tabulæ minime erratum est: Et circa illa, quæ sũnt in secundo gradu minus quam circa primam tabulam. Atque hic ordo cognitionis est, quem scientissime S. Tho. per gradus distribuit. **Quest.** Quæret autem hic forsasse Lector, utrum omnes gradus illi prohibiti Leui. 18 essent de iure naturæ? Respondetur uerò, quòd illi qui per lineam rectam ascendebant, iure naturæ erant prohibiti: ut, Turpitudinem matris tuæ non reuelabis. Et cum filia & cum nepte: præterea cum nouerca & cum sorore. Alia uerò ad latus posita, ut cum sorore matris, aut patris, aut cum uxore fratris, non erant prohibita, quia mala, sed mala, quia prohibita iure diuino positio. Quocirca illa quidem erant moralia: hæc uerò iudicialia. Ac proinde isti posteriores gradus nõ sunt in Euangelio prohibiti: essentque iure naturæ liciti, nisi Ecclesia humano iure illos interdixisset propter deformitatem, quàm præ se ferunt: sed de his latius articulo octauo inter agendum de istorum dispensatione.

Ad primam arg. Et per hæc patent argumentorum solutiones. Dicuntur enim præcepta moralia,

disciplina: propterea quòd nõ sunt prima uniuersalia principia per se nota, sed quæ dilucidatione nonnulla indigent. Et ad secundum respondetur, quòd licet i leges humane aliquæ ad ieiuncti iuri naturæ, sic & diuina adiecit ceremonialia & iudicialia. Atque ad tertium respondetur, quòd etsi fides sit lumen supernaturale, nihilominus necessaria est ad dilucidandum nonnulla naturalia præcepta: quæ licet colligantur ex iure naturæ, tamen propter suam celsitudinem indigent supernaturali radio, ut uniuersis moralibus clarescant. Quæ ratione fides articulum unius Dei inter alios cõnumerat, qui tamen naturali lumine sapiētibus innotuerat. Ex quo fit, in illo superius asserto, nempe præcepta moralia esse, quæ per se ad bonos mores attinent, uocem, per se supernaturale lumen non excludere: sed duntaxat posituam aliam legem: ut expositum est. Itaque etsi nulla esset lex positua, naturale tamen ius præcipere unum coli Deum, & reliqua primæ tabulæ, tamen nisi lumen fidei mortalibus irradiasset, non omnes ea planè perspexissent.

ARTICVLVS II.

Utrum præcepta moralia legis sint de omnibus actibus uirtutum.

Sequitur in secundo articulo ut sufficientiam eorundem præceptorum perpendamus. Et arguitur quòd non sint de omnium uirtutum actibus. Observatio illorū dicitur iustificatio, secundum illud Psalmi, iustificationes tuas custodiam iustificatio autem est actus iustitiæ, ergo in sola hac uirtute uersantur cuncta.

Secundò ad idem arguitur ex nomine ipso præcepti, quòd rationem debiti significat, debitum namque ad nullam aliam uirtutem attinet, quam ad iustitiam, per quam unicuique ius suum redditur. Et accedit huic tertio, quòd lex (ut supra dictum est) ob bonum commune ponitur, quòd ut S. Ethicor. auctor est Aristoteli obiectum est iustitiæ. In contrarium est, quòd August. ait, peccatum nihil aliud esse quam dictum uel factum uel concupitum contra legem Dei. Et Ambrosius transgressionem esse legis diuine, & cælestium inobedientiam mandatorū: peccata uerò cunctis uirtutibus aduoc.

Ad sect. dñi arg. Ad tertium arg.

Arg. 1.

Arg. 2.

Arg. 3.

Arist.

Aug.

Ambros.